

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 19 maja 2014 r.

Znak: WK-6100/40/4/13/14

Pan
Mirosław Sekuła
Marszałek
Województwa Śląskiego

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 6 listopada 2013 r. do 28 lutego 2014 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Województwa Śląskiego za okres od 1 stycznia 2009 r. do 28 lutego 2014 r. Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole kontroli podpisanym 19 marca 2014 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1113 z późn. zm.).

W zakresie udzielania i realizacji zamówień publicznych:

– *W zakresie realizacji zamówienia publicznego pn.: „Dokończenie i dostawa lekkiego pojazdu szynowego typu 212M tzw. szynobusu niedokończonego” stwierdzono następujące nieprawidłowości:*

- *udzielono zamówienia publicznego w 2011 r. w trybie z wolnej ręki, pomimo braku przesłanek ustawowych do zastosowania tego trybu udzielenia zamówienia publicznego. Powyższym naruszono art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 z późn. zm.) – zwanej dalej: „ustawą Pzp” lub „uPzp”, który stanowi, że: „Zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych, wynikających z odrębnych przepisów”
Zamawiający – Województwo Śląskie udzieliło w trybie z wolnej ręki ww. zamówienia na dostawę na podstawie umowy w sprawie zamówienia publicznego Nr 1431/ZN/2011 z dnia 20 czerwca 2011 r. z dnia 20 czerwca 2011 r. za wynagrodzeniem wykonawcy w kwocie 4.920.000,00 zł brutto.*

Zamawiający jako podstawę zastosowania trybu zamówienia z wolnej ręki wskazał art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b „uPzp” i konsekwentnie prezentował w toku kontroli to stanowisko.

Tryb zamówienia z wolnej ręki, o którym mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b) „uPzp”, jest dopuszczalny w sytuacji, gdy zachodzą łącznie dwie następujące przesłanki:

- po pierwsze: przedmiot zamówienia może być zrealizowany jedynie przez jednego wykonawcę z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych oraz
- po drugie: ochrona praw wyłącznych musi wynikać z przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

Do udzielenia zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b) „uPzp” nie wystarczy zatem, by przedmiot zamówienia objęty był ochroną prawa wyłącznego (prawem autorskim, patentem). Zamawiający musi wykazać, iż na rynku nie istnieje produkt równoważny, a wykonywanie zamówienia przez innego wykonawcę jest niemożliwe. Przyczyny związane z ochroną praw wyłącznych, wynikających z odrębnych przepisów, uzasadniające udzielenie zamówienia bez przeprowadzenia procedury konkurencyjnej, tj.: w trybie z wolnej ręki określone mu wykonawcy muszą mieć zasadniczy charakter, tak by można było wykazać, że podjęcie prac przez innego wykonawcę lub dostawa towaru jest ze względu na ochronę praw wyłącznych rzeczywiście niemożliwe, a nie tylko utrudnione i ta niemożność musi mieć charakter trwały i nieprzezwycięzalny a także obiektywny.

W opisywanym przypadku, wszczęcie trybu udzielenia zamówienia z wolnej ręki nastąpiło w dniu 25 marca 2011 r. poprzez zaproszenie do negocjacji wykonawcy, który na podstawie dwustronnej umowy, zawartej z twórcą dokumentacji konstrukcyjnej szynobusu typu 212M legitymował się wyłącznymi autorskimi prawami majątkowymi do tej dokumentacji na czas oznaczony, tj. „do dnia 31 lipca 2011 r.”.

A zatem prawa wyłączne wykonawcy do dokumentacji konstrukcyjnej tego pojazdu szynowego wynikały ze stosunku zobowiązaniowego, tj. dwustronnej umowy zawartej z autorem tej dokumentacji.

Ponadto, w dniu wszczęcia opisywanego trybu z wolnej ręki, wykonawca - który zdaniem Zamawiającego był jedynym wykonawcą mogącym wykonać opisywane zamówienie - nie posiadał prawa do wykorzystywania dokumentacji konstrukcyjnej tego pojazdu szynowego na cały okres przewidziany do wykonania tego zamówienia.

Okres wykonania tego zamówienia „do 31 sierpnia 2011 r.” został wyznaczony przez samego Zamawiającego w dokumencie pn.: „Istotne postanowienia umowy”, który został przekazany wykonawcy wraz z zaproszeniem do negocjacji w dniu 25 marca 2011 r.

W takim stanie rzeczy, na dzień wszczęcia postępowania w trybie z wolnej ręki, tj. 25 marca 2011 r., istniała możliwość, że wykonawca zaproszony do negocjacji nie będzie mógł zrealizować tej dostawy, gdyż nie uzyska od autora dokumentacji konstrukcyjnej szynobusu 212M prawa do jej wykorzystywania na cały okres realizacji niniejszego zamówienia.

Dopiero w toku prowadzonych w trybie z wolnej ręki negocjacji, tj. w dniu 1 kwietnia 2011 r., wykonawca na żądanie Zamawiającego zobowiązał się do dnia zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego uzyskać „zaświadczenie potwierdzające, że będzie dysponował ww. prawami przynajmniej do końca trwania umowy zawartej z Zamawiającym”.

Wykonawca jeszcze w toku prowadzonych z Zamawiającym negocjacji uzyskał od twórcy dokumentacji konstrukcyjnej szynobusu typu 212M wyłączne prawa do jej wykorzystywania do dnia „31 grudnia 2011 r.”, gdyż ostateczny termin realizacji zamówienia - wynikający z ww. umowy w sprawie zamówienia publicznego, zawartej pomiędzy Zamawiającym, a Wykonawcą - został określony „do 30 listopada 2011 r.”

Ponadto, Zamawiający w wyniku negocjacji prowadzonych z wykonawcą w ramach procedury trybu z wolnej ręki żądał wprowadzenia do dokumentacji konstrukcyjnej szynobusa typu 212M licznych zmian i jej modyfikacji. Dostosowanie tej dokumentacji konstrukcyjnej do zaleceń Zamawiającego sprawiło, że szynobus objęty opisywanym przedmiotem zamówienia nie jest pojazdem typowym, a więc nie można tutaj mówić o istnieniu jakiejś konkretnej linii technologicznej, przeznaczonej do jego modernizacji.

Odrębną kwestią jest, że skoro dokumentacja konstrukcyjna pojazdu szynowego typu 212M, do której wykonawca miał prawa na czas oznaczony, straciła na aktualności wobec licznych jej modyfikacji pożądaných przez Zamawiającego to możliwym, a nawet zasadnym było przeprowadzenie trybu podstawowego udzielenia zamówienia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 „uPzp” na wybór wykonawcy nowej dokumentacji konstrukcyjnej dla tego pojazdu.

Dysponowanie przez wykonawcę dogodniejszymi warunkami organizacyjnymi do wykonania dostawy objętej przedmiotem niniejszego zamówienia - z racji czasowych, wyłącznych praw do dokumentacji konstrukcyjnej pojazdu, która w pewnym zakresie nie była aktualna - nie stanowiło nieprzewidywalnej trudności, uniemożliwiającej wykonanie zamówienia przez innych potencjalnych wykonawców.

W świetle powyższego stanu faktycznego, Zamawiający nie wykazał spełnienia ustawowych przesłanek uzasadniających zastosowanie trybu z wolnej ręki, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b) „uPzp”.

Umowa w sprawie zamówienia publicznego Nr 1431/ZN/2011 z dnia 20 czerwca 2011 r. została zawarta w imieniu Zamawiającego – Województwa Śląskiego przez p. Mariusza Kleszczewskiego – Wicemarszałka Województwa Śląskiego oraz p. Aleksandrę Gajewską – Przydrygę – Wicemarszałka Województwa Śląskiego.

- zaniechano prawidłowego opisanie przedmiotu zamówienia, czym naruszono art. 68 ust. 1 w związku z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 z późn. zm.), który stanowi, że: Zamawiający wszczynając w dniu 25 marca 2011 r. postępowanie w trybie z wolnej ręki oraz zawierając umowę w sprawie zamówienia publicznego na: „Dokończenie i dostawę lekkiego pojazdu szynowego typu 212M tzw. szynobusu niedokończonego” z dnia 20 czerwca 2011 r. nie posiadał wiedzy o rzeczywistym zakresie prac do wykonania w tym pojeździe.

Zamawiający nie przeprowadził inwentaryzacji przejętego na własność przez Województwo Śląskie tzw. „szynobusu niedokończonego” natomiast zakres prac koniecznych do wykonania w tym szynobusie miał zostać określony przez samego wykonawcę w ramach realizacji opisywanego zamówienia.

Zgodnie z umową nr 1431/ZN/2011 z dnia 20 czerwca 2011 r. Zamawiający zobowiązał wykonawcę do m.in.:

- „inwentaryzowania dwóch nie połączonych członów pojazdu oraz wszystkich jego części i podzespołów (postanowienie § 1 pkt 3 lit. b umowy) oraz

- „określenia faktycznego (zgodnie z dokumentacją konstrukcyjną i załącznikiem nr 1 do umowy) zakresu prac w celu dokończenia i dostawy pojazdu” (postanowienie § 1 pkt 3 lit. c umowy).

Powyższe jest niezgodne z art. 68 ust. 1 „uPzp”, który stanowi, że: „Wraz z zaproszeniem do negocjacji zamawiający przekazuje informacje niezbędne do przeprowadzenia postępowania, w tym istotne dla stron postanowienia, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego, ogólne warunki umowy lub wzór umowy”.

Opis przedmiotu zamówienia w trybie z wolnej ręki należy do istotnych dla stron postanowień umowy, gdyż służy jak najdokładniejszej indywidualizacji przedmiotu zamówienia, jego sprecyzowaniu dla podmiotu, z którym zostanie zawarta umowa.

W wyniku negocjacji przeprowadzonych w ramach opisywanego zamówienia strony umówiły się o wynagrodzenie w kwocie 4.920.000,00 zł brutto. Jak wynika z wyjaśnień złożonych w toku kontroli przez p. Mariusza Kleszczewskiego – Wicemarszałka Województwa Śląskiego podstawą wyceny prac w „szynobusie niedokończonym” miały być oględziny wykonawcy.

Zgodnie z protokołem postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki - opis przedmiotu niniejszego zamówienia powinien był sporządzić Główny Specjalista Wydziału Zamówień Publicznych i Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, który był jednocześnie członkiem komisji przetargowej w tym postępowaniu, powołanej zarządzeniem nr 00033/2011 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 16 marca 2011 r.

- ustalono wartość zamówienia bez dochowania należytej staranności, czym naruszono art. 32 ust. 1 oraz art. 35 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.).

Zamawiający nie posiadając wiedzy o zakresie przedmiotu opisywanego zamówienia (brak opisu przedmiotu zamówienia, o czym powyżej) dokonał ustalenia wartości opisywanego zamówienia posługując się metodą tzw. „rozeznania rynku”.

Przy czym, owe rozeznanie rynku sprowadziło się do pozyskania przez Zamawiającego oferty handlowej na kwotę 3.200.000,00 zł netto, sporządzonej przez późniejszego wykonawcę opisywanego zamówienia z datą 27 maja 2010 r.

W notatce sporządzonej przez Zamawiającego z datą 10 marca 2011 r. w celu ustalenia wartości opisywanego zamówienia powołano się na ww. ofertę handlową i wynikającą z niej wartość zamówienia, tj. 3.200.000,00 zł netto.

Tym samym, wartość opisywanego zamówienia faktycznie została ustalona w wyniku czynności Zamawiającego polegającej na „rozeznaniu rynku” w dniu 27 maja 2010 r., nie zaś poprzez samo sporządzenie notatki przez Zamawiającego z datą 10 marca 2011 r.

Notatka Zamawiającego z datą 10 marca 2011 r. - zamiast bowiem określić rynkowe koszty prac w niedokończonym szynobusie wg stanu na marzec 2011 r. - odnosi się wyłącznie do oferty handlowej, sporządzonej 10 miesięcy przed wszczęciem opisywanego postępowania w trybie z wolnej ręki i wynikającej z niej wartości tegoż zamówienia, tj. 3.200.000,00 zł netto.

Powyższy stan faktyczny wskazuje, że Zamawiający ustalając wartość opisywanego zamówienia nie dochował 3 miesięcznego terminu, o którym mowa w art. 35 ust. 1 „uPzp” Mając na uwadze, że wszczęcie opisywanego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki nastąpiło w dniu 25 marca 2011 r. to ustalenie wartości niniejszego zamówienia na dostawę winno w tym przypadku nastąpić nie wcześniej niż 25 grudnia 2010 r.

Ponadto, Zamawiający ustalając wartość opisywanego zamówienia na podstawie metody „rozeznania rynku” nie uwzględnił także kosztów tzw.: „prac modernizacyjnych dla autobusu szynowego”, które zostały objęte przedmiotem niniejszego zamówienia w załączniku nr 1 do umowy nr 1431/ZN/2011 z dnia 20.06.2011 r.

Natomiast z dokumentu pn. „Propozycja wykonawcy” (dokument bez daty i pieczęci oraz podpisu osoby, która go wytworzyła), który jest załącznikiem do protokołu uzgodnień z negocjacji z dnia 18 kwietnia 2011 r. wynika, że wartość tych prac modernizacyjnych dla autobusu szynowego wynosiła 381.600,00 zł.

Ponadto, wartość opisywanego zamówienia ustalona przez Zamawiającego na podstawie rozeznania rynku z późniejszym wykonawcą na kwotę 3.200.000,00 zł netto nie obejmowała:

- kosztów transportu niedokończonego szynobusu w wysokości ok. 20.000,00 zł oraz
- kosztów związanych z tzw. „dewastacją szynobusu”, będącego przedmiotem opisywanego zamówienia, które w dokumencie pn. „Propozycja wykonawcy” (dokument bez daty i pieczęci oraz podpisu osoby, która go wytworzyła) zostały wycenione na kwotę 387.000,00 zł.

W toku kontroli nie ustalono, czy dewastacja szynobusu nastąpiła przed wszczęciem opisywanego postępowania w trybie z wolnej ręki, czy dopiero po jego wszczęciu. Zamawiający, pomimo że w toku negocjacji z wykonawcą wyraził zgodę na poniesienie dodatkowych kosztów „dewastacji szynobusu”, to jednak nie przedłożył do kontroli jakiegokolwiek dokumentacji w tym zakresie, a podczas kontroli p. Mariusz Kleszczewski – Wicemarszałek Województwa Śląskiego przyznał, że okoliczności dewastacji szynobusu, będącego własnością Województwa Śląskiego, nie są znane Zamawiającemu.

Zamawiający dopuścił się naruszenia art. 32 ust. 1 oraz art. 35 ust. 1 „uPzp”, ponieważ posłużył się w celu ustalenia wartości opisywanego zamówienia nieaktualnymi danymi rynkowymi, nie uwzględnił wszystkich kosztów prac koniecznych do wykonania w szynobusie oraz wpisał do protokołu postępowania w trybie z wolnej ręki nieprawidłową datę ustalenia wartości zamówienia 10 marca 2011 r. - zamiast 27 maja 2010 r.

Zgodnie z protokołem postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki - wartość niniejszego zamówienia została ustalona przez Głównego Specjalistę Wydziału Zamówień Publicznych i Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego będącego jednocześnie członkiem komisji przetargowej w tym postępowaniu, powołanej zarządzeniem nr 00033/2011 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 16.03.2011 r.

- Dokonano wyboru Inżyniera kontraktu dla zadania pn. „Realizacja funkcji lekkoatletycznej w ramach przedsięwzięcia: Zadaszenie widowni oraz niezbędna infrastruktura techniczna Stadionu Śląskiego w Chorzowie” w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, przeprowadzonego w 2010 r. w trybie z wolnej ręki, pomimo braku przesłanek ustawowych do zastosowania tego niekonkurencyjnego trybu udzielenia zamówienia publicznego.

Powyższym naruszono art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2007 r., Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.), który stanowi, że: „Zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę z przyczyn technicznych o obiektywnym charakterze”.

Stwierdzenia tutaj wymaga, że "względy techniczne" o obiektywnym charakterze, na które powołuje się Zamawiający, a o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a) ww. ustawy, muszą być poparte rzeczywistym monopolem danego wykonawcy na uzyskanie od niego zamówienia.

Subiektywne przekonanie Zamawiającego, że tylko jeden wskazany przez niego wykonawca daje gwarancję najlepszego wykonania danego przedmiotu zamówienia, nie jest wystarczającym wypełnieniem ww. przesłanki. Konieczne jest bowiem wykazanie, że danego zamówienia nie jest w stanie wykonać żaden inny podmiot.

Pełnienie funkcji Inżyniera Kontraktu dla całości zadania pn. „Zadaszenie widowni oraz niezbędna infrastruktura techniczna Stadionu Śląskiego w Chorzowie” przez Konsorcjum Firm (...) na podstawie uprzedniej umowy nr 72/IW/2008 z dnia 18 lutego 2008 r. nie

mogło stanowić wystarczającej podstawy do udzielenia w 2010 r. w trybie z wolnej ręki na rzecz tego samego wykonawcy zamówienia na tożsamą usługę związaną z zadaniem pn.: „Realizacja funkcji lekkoatletycznej w ramach przedsięwzięcia: Zadaszenie widowni oraz niezbędna infrastruktura techniczna Stadionu Śląskiego w Chorzowie”.

Sam fakt świadczenia usług przez ww. Konsorcjum Firm w zakresie pełnienia funkcji Inżyniera Kontraktu dla całości tego zadania inwestycyjnego nie uniemożliwił świadczenia tożsamych usług przez inne podmioty dla zadania związanego z „Realizacją funkcji lekkoatletycznej w ramach przedsięwzięcia: Zadaszenie widowni oraz niezbędna infrastruktura techniczna Stadionu Śląskiego w Chorzowie”.

Nawet jeżeliby uznać, że wiedza i doświadczenie tego Konsorcjum Firm w zakresie realizacji całości zadania inwestycyjnego na Stadionie Śląskim rzeczywiście predysponowała tę firmę - jako wykonawcę zamówienia, także w zakresie związanym z „Realizacją funkcji lekkoatletycznej w ramach przedsięwzięcia: Zadaszenie widowni oraz niezbędna infrastruktura techniczna Stadionu Śląskiego w Chorzowie”, stanowiąc czynnik przewagi konkurencyjnej, to jednakże nie powodowało to powstania obiektywnej przesłanki technicznej, uniemożliwiającej powierzenie tego zamówienia na tożsame usługi innemu podmiotowi.

Odpowiedzialność za udzielenie opisywanego zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki z naruszeniem przepisu art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a) „uPzp” ponoszą: p. Bogusław Śmigielski – Marszałek Województwa Śląskiego oraz p. Piotr Spyra – Członek Zarządu Województwa Śląskiego, którzy zawarli umowę w sprawie zamówienia publicznego Nr 854/IW/2010 z dnia 26 kwietnia 2010 r.

– W zakresie realizacji zadania inwestycyjnego pn.: „Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych dla zadania: Przebudowa zaplecza rozgrzewkowo-treningowego Stadionu Śląskiego w Chorzowie w ramach przedsięwzięcia: Przebudowa Stadionu Śląskiego w Chorzowie wraz z uzyskaniem w imieniu Zamawiającego pozwolenia na użytkowanie obiektu” stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w ogłoszeniu o zamówieniu Zamawiający zawarł następujący opis sposobu dokonywania oceny spełnienia warunku udziału w postępowaniu dotyczący sytuacji ekonomicznej i finansowej: „Zamawiający uzna spełnienie ww. warunku, jeżeli Wykonawca wykaże, iż (...) posiada ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności związanej z przedmiotem zamówienia”.

W celu potwierdzenia spełnienia cytowanego powyżej warunku Zamawiający żądał od wykonawców: „opłaconej polisy, a w przypadku jej braku innego dokumentu potwierdzającego, że wykonawca jest ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności związanej z przedmiotem zamówienia”.

Zamawiający dokonał opisu warunku dotyczącego sytuacji ekonomicznej i finansowej jedynie poprzez postawienie wymogu legitymowania się polisą lub innym dokumentem potwierdzającym, że wykonawca jest ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności, co nie jest prawidłowe. Zamawiający nie wskazał bowiem żadnych dodatkowych warunków dla żądanej polisy (ubezpieczenia), w szczególności w odniesieniu do wymaganej sumy gwarancyjnej, co z kolei skutkowało przyjęciem, iż suma gwarancyjna na każdą kwotę spełnia wymóg Zamawiającego.

Wskutek powyższego, w samym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego polisy złożone przez czterech wykonawców we wnioskach o dopuszczenie do udziału w postępowaniu opiewały na bardzo zróżnicowane sumy gwarancyjne (od 600.000,00 zł

do 7.000.000,00 zł), a zatem sposób określenia warunku skutkował tym, iż był on *de facto* różny dla poszczególnych wykonawców.

Tym samym, wykonawcy ponieśli bardzo zróżnicowane koszty ubezpieczenia OC, a co z tym się wiąże zaistniała znaczna dysproporcja potencjalnych szkód i roszczeń, które mogły powstać w związku z wykonywaniem zamówienia przez poszczególnych wykonawców.

W powyższym kontekście należy uznać żądanie polisy OC było nieuprawnione w świetle art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 z późn zm. a obecnie Dz.U. z 2013 r. Nr 907 z późn. zm.).

Opis sposobu dokonywania oceny spełnienia warunków udziału w postępowaniu został sporządzony przez komisję przetargową powołaną na podstawie zarządzenia Nr 00120/2010 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 27.12.2010 r. do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na projekt i wykonawstwo.

- opisano przedmiot zamówienia w sposób mogący utrudniać uczciwą konkurencję z pominięciem wymagań i okoliczności mogących mieć wpływ na prawidłowe sporządzenie oferty, czym naruszono art. 29 ust. 1 i 2 w zw. z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm., a obecnie Dz.U. z 2013 r. Nr 907 z późn. zm.). Ustalono, że:

- ✓ Zamawiający w treści SIWZ w rozdz. XI pkt 2 „Inne informacje” przewidział możliwość rezygnacji z realizacji części przedmiotu umowy, przy jednoczesnym pomniejszeniu wynagrodzenia ryczałtowego wykonawcy, pomimo braku podania warunków i okoliczności dokonania tej istotnej zmiany umowy, w szczególności zakresu ewentualnej modyfikacji przedmiotu zamówienia.

Przepis art. 144 ust. 1 „uPzp” zakazuje natomiast istotnych zmian postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, chyba że zamawiający przewidział możliwość dokonania takiej zmiany w ogłoszeniu lub specyfikacji oraz określił warunki takiej zmiany. Dla dochowania ww. wymogu konieczne zatem jest określenie poza warunkami również zakresu zmian przyszłej modyfikacji.

Umowa cywilna zakłada równowagę jej stron, a zatem niedopuszczalne jest takie skonstruowanie jej postanowień, które gwarantowałyby jedynie zamawiającemu możliwość określenia, co ma stanowić przedmiot zamówienia i przerzuciłoby całkowicie ryzyko gospodarcze zawartej umowy na wykonawcę. Tego rodzaju praktyka Zamawiającego mogła pozostawić wykonawców ubiegających się o niniejsze zamówienia w niepewności, co do faktycznego zakresu rzeczowego, jaki uda im się zrealizować w ramach umowy, co z kolei mogło utrudnić właściwą kalkulację ceny ofertowej za wykonanie tego zadania inwestycyjnego.

- ✓ Zamawiający opisując przedmiot niniejszego zamówienia w zakresie wymaganej do zaprojektowania i wykonania nawierzchni poliuretanowej bieżni posłużył się oznaczeniami i parametrami wskazującymi na konkretny produkt oraz konkretnego producenta, co mogło utrudnić uczciwą konkurencję.

W toku niniejszego przetargu ograniczonego wykonawcy wielokrotnie informowali Zamawiającego, że poprzez taki opis przedmiotu zamówienia z postępowania zostało wykluczonych wielu znanych producentów nawierzchni wylewanych posiadających certyfikat IAAF.

Także Sekretarz Województwa Śląskiego, pełniący jednocześnie funkcję członka komisji przetargowej w opisywanym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego,

poinformował p. Adama Matusiewicza – Marszałka Województwa Śląskiego o możliwości utrudnienia uczciwej konkurencji podnosząc, że: „(...) analiza dokumentacji przetargowej wydaje się wskazywać na jednego tylko producenta nawierzchni poliuretanowej (Conica), co może stanowić naruszenie zasad uczciwej konkurencji. Dodatkowo jeden z potencjalnych wykonawców dysponuje nagraniem wypowiedzi przedstawiciela Zamawiającego które prawdziwość powyższych założeń zdaje się potwierdzać”.

Zamawiający nie zmodyfikował cytowanego powyżej opisu przedmiotu zamówienia przed upływem terminu składania ofert, podając w wyjaśnieniach skierowanych do wykonawców, że termin na wniesienie odwołania wobec czynności opisanego przedmiotu zamówienia upłynął w dniu 21 lutego 2011 r.

Przy czym, stwierdzenia tutaj wymaga, że odwołanie na opis przedmiotu zamówienia w opisywanym zamówieniu o wartości podprogowej nie przysługiwało wykonawcom, co zostało uregulowane w art. 180 ust. 2 uPzp.

W świetle opisanego przedmiotu zamówienia, możliwe było zaoferowanie jednego tylko produktu, a konkurencyjność mogła dotyczyć – co najwyżej – ewentualnych dystrybutorów tego produktu.

Opis przedmiotu zamówienia w sposób wskazujący na konkretny produkt wyczerpuje normę określoną w art. 15 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.), z mocy którego czynem nieuczciwej konkurencji jest utrudnianie dostępu do rynku przez działanie zmuszające do zakupu określonego towaru lub u określonego dostawcy.

- ✓ Zamawiający w ramach przedmiotu opisywanego zamówienia wymagał wykonania prac związanych z przeniesieniem obiektu przepompowni ścieków oraz przebudową kanalizacji, kolidujących z planowanym zapleczem rozgrzewkowo- treningowym Stadionu Śląskiego, pomimo braku zgody na te prace właściciela tego obiektu, tj. Chorzowsko- Świątchłłowickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z Chorzowa. Powyższym naruszono art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 z późn. zm.).

W opisie przedmiotu zamówienia zawartym w programie funkcjonalno-użytkowym oraz specyfikacji istotnych warunków zamówienia Zamawiający nie podał warunków oraz parametrów technicznych zmiany usytuowania obiektu przepompowni ścieków oraz przebudowy kanalizacji.

Zamawiający w sposób niedopuszczalny przerzucił na wykonawców ubiegających się o niniejsze zamówienie obowiązek uzgodnienia parametrów i warunków technicznych obiektu przepompowni ścieków z jej właścicielem.

Natomiast wobec braku zgody na zmianę usytuowania przepompowni ścieków właściciel tego obiektu odmówił wykonawcom podania tych informacji, niezbędnych dla prawidłowego skalkulowania ceny ofertowej.

Zamawiający pomimo wielokrotnego domagania się przez wykonawców zrezygnowania z niemożliwych do wycenienia prac związanych z przesunięciem przepompowni ścieków oraz przebudową kanalizacji nie zmodyfikował opisu przedmiotu zamówienia w tym zakresie przed upływem terminu składania ofert.

Pochodną opisywanej sytuacji jest następujące rozwarstwienie w niniejszym przetargu ograniczonym cen zaoferowanych przez czterech wykonawców za prace związane z „przeniesieniem stacji pomp wraz z siecią kanalizacyjną”:

- POLCOURT S.A – 700.000,00 zł netto,
- SALTEX S.A. – 1.005.000,00 zł netto,
- TAMEX S.A. – 76.400,00 zł netto,

- MASTERS S.A. – 28.000,00 zł netto

W wyniku kontroli ustalono, że wykonawcy TAMEX S.A. oraz MASTERS S.A. zamiast przeniesienia przepompowni ścieków oraz przebudowy kanalizacji wycenili zmianę lokalizacji projektowanego zaplecza rozgrzewkowo-treningowego Stadionu Śląskiego.

W świetle zaistniałego stanu faktycznego w przedmiotowym przetargu ograniczonym zachodziły przesłanki do unieważnienia postępowania na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 7 „uPzp” w zw. z art. 146 ust. 6 tej ustawy, czego Zamawiający jednak nie uczynił.

Stosownie do treści art. 93 ust. 1 pkt 7 „uPzp” Zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, jeżeli postępowanie obarczone jest niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie niepodlegającej unieważnieniu umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie opisu przedmiotu niniejszego zamówienia było nierzetelne wykonywanie obowiązków przez członków komisji przetargowej, powołanej na mocy zarządzenia Nr 00120/2010 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 27 grudnia 2010 r. do przygotowania oraz przeprowadzenia niniejszego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

- udzielono zamówienia publicznego na rzecz wykonawcy, którego oferta winna zostać odrzucona z niniejszego przetargu ograniczonego ze względu na to, że jej treść nie odpowiadała treści SIWZ oraz, że wykonawca ten złożył w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego wyjaśnienia dotyczące rażąco niskiej ceny, których nie można było ocenić z uwzględnieniem art. 90 ust. 2 uPzp z uwagi na ich ogólnikowość i lakoniczność.

Powyższym naruszono art. 89 ust. 1 pkt 2 oraz art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 z późn. zm., a obecnie Dz.U. 2013.907 z późn. zm.).

Wykonawca którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza zamiast wycenić prace związane z przeniesieniem przepompowni ścieków oraz przebudową kanalizacji uwzględnił w swojej ofercie koszty zmiany lokalizacji projektowanego zaplecza rozgrzewkowo-treningowego Stadionu Śląskiego.

Ponadto jak ustalono, wykonawca MASTERS S.A. wezwany przez Zamawiającego do złożenia wyjaśnień dotyczących rażąco niskiej ceny w trybie art. 90 ust. 1 uPzp powinien był dążyć do przekonania zamawiającego, iż wątpliwości, co do zaoferowanej ceny, przede wszystkim w poz. „przeniesienie stacji pomp wraz z siecią kanalizacyjną” nie są uzasadnione.

Tymczasem wyjaśnienia złożone przez tego wykonawcę w zakresie rażąco niskiej ceny są ogólnikowe i lakoniczne. W żadnym miejscu wykonawca nie odniósł się do tego, w jaki sposób prace związane z „przeniesieniem stacji pomp wraz z siecią kanalizacyjną” zostały przez niego wycenione na kwotę 28.000,00 zł netto.

Mając na względzie, orzecznictwo oraz doktrynę i kierunek interpretacji przepisów ustawy Pzp, skoro wykonawca MASTERS S.A. złożył wyjaśnienia, których nie można było ocenić z uwzględnieniem art. 90 ust. 2 uPzp z uwagi na ich ogólnikowość i lakoniczność, to prowadzi to do przyjęcia, że wyjaśnienia w rozumieniu ustawowym nie zostały udzielone.

Powyższe powinno skutkować odrzuceniem oferty wykonawcy MASTERS S.A. w trybie art. 90 ust. 3 uPzp, czego jednak Zamawiający nie uczynił.

Przyczyną nieprawidłowości było nierzetelne wykonywanie obowiązków przez członków komisji przetargowej, powołanej na mocy zarządzenia Nr 00120/2010 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 27 grudnia 2010 r. do przygotowania oraz przeprowadzenia niniejszego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

- dokonano zapłaty wykonawcy wynagrodzenia w kwocie 123.000,00 zł brutto za wykonanie projektu budowlanego dla ww. zadania inwestycyjnego oraz uzyskanie pozwolenia na budowę, pomimo, że wykonawca ten wykonał swoje zobowiązanie w sposób niezgodny ze SIWZ, Programem funkcjonalno-użytkowym oraz złożoną przez siebie ofertą, a co z tym się wiąże także w sposób sprzeczny z umową w sprawie zamówienia publicznego Nr 1234/IW/2011 z 2 czerwca 2011 r.

Powyższym naruszono art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.) oraz postanowienie § 1 pkt 2 i 3 umowy w sprawie zamówienia publicznego nr 1234/IW/2011 z dnia 2 czerwca 2011 r.

Wykonawca w projekcie budowlanym przyjął rozwiązania projektowe polegające na przesunięciu projektowanego zaplecza rozgrzewkowo-treningowego, zamiast wymaganego przez Zamawiającego w opisie przedmiotu niniejszego zamówienia: wyburzenia istniejącej i wybudowania nowej przepompowni wraz z siecią kanalizacyjną.

Zamawiający pomimo wykonania przez wykonawcę MASTERS S.A. zobowiązania w sposób sprzeczny z oczekiwaniami i wymaganiami zawartymi w opisie przedmiotu zamówienia dokonał zapłaty faktury VAT nr 227/2011 z dnia 22 grudnia 2011 r. wystawionej na kwotę 123.000,00 zł brutto.

Ww. faktura została zatwierdzona do wypłaty przez Dyrektora Wydziału Inwestycji w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego na podstawie upoważnienia Marszałka Województwa Śląskiego nr 00067/11 z dnia 1 czerwca 2011 r.

Nadzór nad realizacją zadania inwestycyjnego pn.: Zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych dla zadania: Przebudowa zaplecza rozgrzewkowo-treningowego Stadionu Śląskiego w Chorzowie ze strony Zamawiającego pełnił Wydział Inwestycji w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego.

- W zakresie przygotowania w latach 2009 - 2010 r. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na „Dostawę 8 Elektrycznych Zespołów Trakcyjnych (EZT) do wykonywania pasażerskich przewozów regionalnych, jednoprzestrzennych wieloczlonych, na wspólnych wózkach, ze świadczeniem usług serwisowych w okresie trzech lat od daty przekazania każdego EZT oraz przeszkoleniem personelu użytkownika” stwierdzono, że:

- opisanie sposobu dokonania oceny spełnienia warunku udziału w postępowaniu, polegającego na posiadaniu przez wykonawców wiedzy i doświadczenia nastąpiło z naruszeniem art. 22 ust. 2 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisami, przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia winno zapewnić zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, a zamawiający nie może określić warunków udziału w postępowaniu w sposób utrudniający uczciwą konkurencję.

W ogłoszeniu o zamówieniu oraz specyfikacji istotnych warunków zamówienia zamawiający zastrzegł, iż w zakresie warunku dotyczącego posiadanej wiedzy i doświadczenia ubiegający się o zamówienie wykonawcy muszą wykazać się wykonaniem i dostawą w okresie ostatnich trzech lat przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie, nie mniej niż 8 wykonanych przez siebie i dostarczonych zamawiającym EZT (wieloczlonych pojazdów do wykonywania pasażerskich przewozów regionalnych), odpowiadających swoim rodzajem przedmiotowi zamówienia, o łącznej wartości nie mniejszej niż 96.000.000,00 zł.

Tym samym zamawiający uznał, iż prawidłowe wykonanie niniejszego zamówienia publicznego zapewni jedynie wykonawca, który wykaże się doświadczeniem w zakresie wykonania i dostarczenia pojazdów ww. typu na poziomie nie mniejszym niż liczba pojazdów objętych przedmiotem zamówienia.

Zgodnie z art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.), określenie warunków udziału w postępowaniu przez zamawiającego co do zasady nie może prowadzić do wykluczenia z jego uczestnictwa wykonawców zdolnych do realizacji zamówienia. Za takich wykonawców należy uznać, w odniesieniu do wyżej postawionego warunku udziału w postępowaniu, wykonawców posiadających wiedzę techniczną oraz umiejętności do wykonania i dostarczenia tych pojazdów; te czynniki nie są zależne od ilości dotychczas wykonanych pojazdów. Nie można wykluczyć, że wykonawca posiadający doświadczenie w dostarczeniu mniejszej ilości pojazdów tego samego rodzaju nie byłby w stanie wykonać przedmiotowe zamówienie.

Ponadto, wymóg realizacji przez potencjalnych wykonawców tożsamej ilości dostaw, jak przy udzielanym zamówieniu, nie służy faktycznie potwierdzeniu spełniania warunku w zakresie wiedzy i doświadczenia a uznaniu, czy potencjał techniczny i kadrowy wykonawcy zagwarantuje realizację przedmiotowego zamówienia. Temu celowi służy możliwość żądania przez zamawiającego od potencjalnych wykonawców innych dokumentów, jak wykaz pracowników czy sprzętu, jakim dysponują.

Ponadto, przedmiotowe zamówienie współfinansowane było ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach realizacji projektu pn. „Dostawa Elektrycznych Zespołów Trakcyjnych do wykonywania pasażerskich przewozów regionalnych”, na podstawie decyzji nr RPO WSL UDA-RPSL.07.02.00-00-001/08-00 z dnia 17 lipca 2008 r. Zarządu Województwa Śląskiego pełniącego rolę Instytucji Zarządzającej. Wynik przeprowadzonej przez Instytucję Zarządzającą RPO WSL 2007-2013 w dniu 9 lipca 2013 r. kontroli ww. projektu zakończył się stwierdzeniem wystąpienia nieprawidłowości w rozumieniu rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszy Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, w zakresie opisu warunku udziału w postępowaniu. Beneficjent został obciążony korektą finansową w wysokości 5% wartości wydatków kwalifikowalnych zamówienia, tj. kwotą 6.400.000,00 zł. Zwrotu środków do wysokości udziału procentowego dofinansowania wraz z należnymi odsetkami Beneficjent - Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego dokonał w dniu 5 września 2013 r.;

- żądanie od wykonawców przedstawienia pisemnych zobowiązań innych podmiotów do udostępnienia potencjału technicznego i osób zdolnych do wykonania zamówienia wyrażono w pkt 8 załącznika nr S1 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia, tj. formularza ofertowego. Jednocześnie zamawiający nie określił opisu sposobu dokonania oceny warunków udziału w postępowaniu w zakresie dysponowania odpowiednim potencjałem technicznym oraz osobami zdolnymi do wykonania zamówienia, których spełnienie dokumenty te miały potwierdzać.

Powyższe było niezgodne z art. 25 ust. 1 pkt 1 i art. 26 ust. 2 lit. a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.) w związku z § 1 ust. 2 pkt. 3a i 5a rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie rodzaju dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. Nr 87, poz. 605 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisami, zamawiający może żądać od wykonawców oświadczeń lub dokumentów w celu wykazania spełnienia warunków udziału

w postępowaniu, o których mowa w art. 22 ust. 1 ww. ustawy, których opis sposobu spełnienia został dokonany w ogłoszeniu o zamówieniu, specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub zaproszeniu do składania ofert;

- publikacja prasowa ogłoszenia o zamówieniu z dnia 9 marca 2009 r. nie zawierała informacji o dniu przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, co było niezgodne z art. 40 ust. 4 w związku z ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisami, jeżeli wartość zamówienia na roboty budowlane jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 20.000.000 euro, a na dostawy lub usługi 10.000.000 euro, zamawiający zamieszcza ogłoszenie o zamówieniu w dzienniku lub czasopiśmie o zasięgu ogólnopolskim, z kolei odpowiednio zamieszczone lub publikowane w miejscu publicznie dostępnym w siedzibie zamawiającego, na stronie internetowej, w dzienniku lub czasopiśmie o zasięgu ogólnopolskim. Ogłoszenie musi zawierać informację o dniu jego przekazania Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich.

Przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w szczególności w zakresie opracowania treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz sporządzenia ogłoszenia w celu upublicznienia, należało zgodnie z zarządzeniem nr 50 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 9 maja 2008 r. w sprawie regulaminu postępowania o zamówienie publiczne do członków komisji przetargowej, w niniejszym postępowaniu powołanych zarządzeniem nr 121/2008 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2008 r.

Specyfikację istotnych warunków zamówienia zatwierdził p. Bogusław Śmigielski – były Marszałek Województwa Śląskiego.

Wniosek nr 1

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, w tym pełniącymi funkcję członków komisji przetargowych w zakresie przygotowania, przeprowadzania oraz postępowań oraz udzielania zamówień publicznych stosownie do art. 22, art. 25 ust. 1, art. 32 ust. 1, art. 35 ust. 1, art. 29 ust. 1 i 2, art. 67 ust. 1 pkt 1, art. 89 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- Nieterminowo uregulowano zobowiązania wobec wykonawcy zamówienia publicznego pn. „Dostawa 8 Elektrycznych Zespołów Trakcyjnych (Ezt) do wykonywania pasażerskich przewozów regionalnych, jednoprzestrzennych wieloczłonowych, na wspólnych wózkach, ze świadczeniem usług serwisowych w okresie trzech lat od daty przekazania każdego EZT oraz przeszkoleniem personelu użytkownika” z tytułu dwóch faktur VAT, tj. Nr ZK2011010125 oraz Nr ZK2011040124 z dnia 20 kwietnia 2011 r. na łączną kwotę 47.232.000,00 zł. Było to niezgodne z art. 44 ust.3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), w myśl którego wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Zobowiązania wynikające z ww. faktur, które wpłynęły do Kancelarii Ogólnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w dniu 26 kwietnia 2011 r., uregulowano

przelewem w dniu 30 maja 2011 r. Termin płatności zgodnie z umową nr 4244/ZN/2009 z dnia 22 grudnia 2009 r. wyznaczono na 30 dni od daty otrzymania przez odbiorcę faktury VAT, a więc w obu ww. przypadkach termin upływał w dniu 26 maja 2011 r.

Zgodnie z postanowieniami § 7 pkt 3 lit. c zarządzenia Nr 90/2008 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 5 sierpnia 2008 r. w sprawie obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego z późniejszymi zmianami, poszczególne dokumenty mają różne drogi obiegu, natomiast bez względu na rodzaj dokumentu należy zawsze dążyć do tego, aby ich obieg odbywał się najkrótszą i najprostszą drogą. W tym celu należy dążyć do skrócenia czasu przetrzymywania dokumentów przez odpowiednie wydziały do minimum.

Opisu przedmiotowych faktur oraz sprawdzenia pod względem merytorycznym dokonali Główni Specjaliści w ówczesnym Wydziale Zamówień Publicznych i Nadzoru Właścicielskiego, obecnie pełniący te funkcje w Wydziale Komunikacji i Transportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Sprawdzenia pod względem formalnym i rachunkowym dokonał Dyrektor Wydziału Księgowości, Główny Księgowy Urzędu Marszałkowskiego.

Zgodnie ze złożonymi wyjaśnieniami, przyczyną zwłoki w zapłacie faktur było wskazanie w nich jako nabywcy Województwa Śląskiego, co nie było tożsame z nazwą nabywcy jako podatnika podatku od towarów i usług. W celu uregulowania ww. kwestii w dniu 27 lipca 2011 r. strony umowy zawarły aneks nr 2 do umowy Nr 4244/ZN/2009 z dnia 22 grudnia 2010 r., w którym zmieniono zapisy w zakresie wskazania na fakturze VAT jako nabywcy: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Nieterminowe dokonanie zapłaty zobowiązań do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. 28 lutego 2014 r., nie skutkowało zapłatą odsetek za zwłokę.

Dyspozycję środkami pieniężnymi wykonała Dyrektor Wydziału Finansowego, Zastępca Skarbnika Województwa Śląskiego. Zatwierdzenia do wypłaty ww. faktur dokonał p. Łukasz Czopik – były Sekretarz Województwa Śląskiego.

Wniosek nr 2

Wzmocnić działania w celu zapewnienia terminowego regulowania zobowiązań, stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie dochodów z majątku:

– W 2011 r. oddano w dzierżawę nieruchomości Województwa Śląskiego. W przeprowadzonych w tym zakresie procedurach stwierdzono, że:

- zaniechano zamieszczenia w wykazie nieruchomości z dnia 7 marca 2011 r. przeznaczonych do oddania w dzierżawę opisu nieruchomości, czym naruszono art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.).

Powyższe dotyczyło dzierżawy części działki zabudowanej nr 333/19 o pow. 2,5 ha położonej przy ul. Częstochowskiej w Parzymiechach. Umowę z dnia 29 września 2011 r. zawarto na okres od 1 października 2011 r. do 28 lutego 2014 r.

- zaniechano zamieszczenia w wykazach nieruchomości z dnia 15 listopada oraz 6 grudnia 2011 r. przeznaczonych do oddania w dzierżawę opisu nieruchomości, czym naruszono art. 35 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Powyższe dotyczyło dzierżawy 14 działek o łącznej pow. 90,2687 ha stanowiących teren lotniska w Pyrzowicach. Dwie umowy z dnia 30 grudnia 2011 r. o nr 3670/GK/2011 oraz 3671/GK/2011 zawarto na okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2021 r.

Za przygotowanie dokumentacji dotyczącej oddania nieruchomości w dzierżawę odpowiadał były Podinspektor w Referacie Administrowania i Obrotu Nieruchomościami (obecnie Inspektor) Wydziału Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami, nad którym bezpośredni nadzór sprawował Kierownik tego referatu. Powyższe wykazy nieruchomości zatwierdzili p. Aleksandra Banasiak oraz p. Jerzy Gorzelik – byli Członkowie Zarządu Województwa Śląskiego.

Wniosek nr 3

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami w zakresie przygotowania dokumentacji dotyczącej oddania nieruchomości w dzierżawę, stosownie do art. 35 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie dochodów z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na hurtowy obrót alkoholami

- *W latach 2012 - 2013 nieprawidłowo przeprowadzono postępowania związane z udzielaniem zezwoleń na obrót hurtowy w kraju napojami alkoholowymi o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo a także powyżej 4,5% do 18% alkoholu, z wyjątkiem piwa, co polegało na przyjęciu do rozpatrzenia wniosków o wydanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowym niezawierających wnioskowanego terminu ważności zezwolenia, a w przypadku jednego wniosku w ogóle nie wskazano wymaganego terminu (tj. dat rozpoczęcia i zakończenia hurtowej sprzedaży). Było to niezgodne z art. 9 ust. 3b pkt 6 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.) oraz wzorami wniosków wskazanych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2001 r. w sprawie rodzaju dokumentów wymaganych przy składaniu wniosku o wydanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi, wzorów wniosków oraz wzorów informacji o sprzedaży napojów alkoholowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 60, poz. 614), a następnie w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 1 lipca 2013 r. w sprawie rodzaju dokumentów wymaganych przy składaniu wniosków o wydanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi, wzorów wniosków oraz wzorów informacji o sprzedaży napojów alkoholowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 851).*

Powyższe stwierdzono w przypadku przedsiębiorców, którym wydano zezwolenia nr 8270-83/2012 z dnia 24 sierpnia 2012 r. oraz nr 8270-123/2013 i nr 8270-124/2013 z dnia 28 października 2013 r.

Za prowadzenie spraw związanych z udzieleniem zezwoleń na sprzedaż hurtową napojów alkoholowych odpowiadał Główny Specjalista w Wydziale Gospodarki, Promocji i Współpracy Międzynarodowej, nadzór w tym zakresie sprawował Zastępca Dyrektora Wydziału.

Wniosek nr 4

Wzmocnić nadzór nad pracownikami w zakresie przeprowadzenia postępowań w zakresie wydawania zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi, stosownie do postanowień przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.) oraz wzorami wniosków wskazanych w rozporządzeniu

Ministra Gospodarki z dnia 1 lipca 2013 r. w sprawie rodzaju dokumentów wymaganych przy składaniu wniosków o wydanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi, wzorów wniosków oraz wzorów informacji o sprzedaży napojów alkoholowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 851), mając na uwadze art. 68, art. 69 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie udzielonych pożyczek:

- *W 2012 r. nieprawidłowo wygaszono należności z tytułu udzielonych Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu nr 1 im. prof. Józefa Gasińskiego w Tychach pożyczek, w wyniku wykonania umowy ustanowienia zastawu rejestrowego nr 292/20/2012 z dnia 7 lutego 2012 r. zmienionej dwoma aneksami.*

Województwo Śląskie udzieliło w latach 2010 - 2012 szpitalowi oprocentowanych pożyczek w łącznej wysokości 7.400.000,00 zł na podstawie umów: nr 3191/ZD/2010 z dnia 30 listopada 2010 r., nr 2488/ZD/2011 z dnia 16 września 2011 r. nr 206/ZD/2012 z dnia 26 stycznia 2012 r.,

Celem zabezpieczenia powyższych wierzytelności ww. umową ustanowiono na rzecz Województwa Śląskiego zastaw rejestrowy na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. z 2009 r. Nr 67, poz. 569 z późn. zm.) na zbiorze rzeczy stanowiących wartości sprzętu medycznego i pozostałego wyposażenia w wysokości 7.400.000,00 zł, ustalonej na podstawie danych bilansowych z dnia 31 grudnia 2011 r. Należność z tytułu pożyczek stała się wymagalna w dniu 11 lutego 2012 r.

Dnia 15 lutego 2012 r. Województwo Śląskie złożyło oświadczenie o przejęciu na własność przedmiotu zastawu rejestrowego ustanowionego zgodnie z ww. umową zastawu. W oświadczeniu wskazano, że zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, przejęcie przez Województwo Śląskie przedmiotu zastawu rejestrowego na własność następuje po upływie terminu wykonania zobowiązań, które zostały zabezpieczone tym zastawem oraz z dniem złożenia niniejszego oświadczenia.

Następnie, w dniu 8 marca 2012 r. zawarto aneks do umowy z dnia 7 lutego 2012 r., na podstawie którego zmieniono wykaz przedmiotów wchodzących w skład zastawu, skutkiem czego wartość ruchomości objętych zastawem wzrosła o 748.694,80 zł i stanowiła kwotę 8.148.694,80 zł.

Województwo Śląskie, na podstawie faktury VAT nr 055/05/2012 z dnia 14 maja 2012 r. przejęło mienie ruchome od Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 1 im. prof. Józefa Gasińskiego w Tychach, wykazane w aneksie z 8 marca 2012 r., które zostało wycenione na kwotę 7.936.154 zł.

Przejęcie przez Województwo Śląskie ruchomości zawartych w aneksie z dnia 8 marca 2012 r., pomimo iż wygaszenie należności w związku z przejęciem mienia nastąpiło w dniu 15 lutego 2012 r., tj. z chwilą złożenia oświadczenia o przejęciu mienia, naruszało art. 247 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.), zgodnie z którym ograniczone prawo rzeczowe wygasa, jeżeli przejdzie na właściciela rzeczy obciążonej albo jeżeli ten, komu prawo takie przysługuje, nabędzie własność rzeczy obciążonej.

Zgodnie natomiast z art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, przejęcie na własność przedmiotu zastawu rejestrowego następuje po upływie terminu wykonania zobowiązania, które zostało zabezpieczone tym

zastawem, z dniem złożenia przez zastawnika oświadczenia na piśmie o przejęciu tego przedmiotu na własność.

Ponadto w dniu 15 lutego 2012 r. Województwo Śląskie złożyło oświadczenie o przejęciu na własność przedmiotu zastawu rejestrowego ustanowionego zgodnie z umową nr 292/ZD/2012 z dnia 7 lutego 2012 r. na zbiorze rzeczy ruchomych stanowiących wyposażenie i sprzęt medyczny Województwa Śląskiego Szpitala Specjalistycznego Nr 1 im. Prof. Józefa Gasińskiego w Tychach, pomimo iż nie upłynął 7 dniowy termin na zaspokojenie zastawnika bądź wystąpienie do sądu z powództwem o ustalenie, że wierzytelność nie istnieje albo nie jest wymagalna w całości lub w części.

Zawiadomienie o zamiarze podjęcia przez Województwo Śląskie czynności mających na celu zaspokojenie zastawnika z przedmiotu zastawu rejestrowego, złożono w dniu 15 lutego 2012 r.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ww. ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, bezpośrednio przed podjęciem czynności mających na celu zaspokojenie zastawnika z przedmiotu zastawu rejestrowego zastawnik powinien na piśmie zawiadomić zastawcę o zamierzonym podjęciu działań zmierzających do zaspokojenia jego roszczeń wynikających z zastawu rejestrowego. Zastawca może w ciągu 7 dni od dnia zawiadomienia zaspokoić zastawnika bądź wystąpić do sądu z powództwem o ustalenie, że wierzytelność nie istnieje albo nie jest wymagalna w całości lub w części.

Zadania w zakresie przejęcia mienia ruchomego w zamian za wygaszenie należności wykonywali pracownicy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej. Nadzór w tym zakresie sprawował Dyrektor tego Wydziału.

Umowę ustanowienia zastawu rejestrowego ze strony Województwa Śląskiego zawarł p. Mariusz Kleszczewski – były Wicemarszałek Województwa Śląskiego oraz p. Aleksandra Banasiak – były Członek Zarządu Województwa. Aneks nr 2 z dnia 8 marca 2012 r. zawarli: p. Adam Matusiewicz – były Marszałek Województwa Śląskiego oraz p. Aleksandra Gajewska-Przydryga – były Wicemarszałek Województwa Śląskiego. Oświadczenie o przejęciu mienia ruchomego złożyli: p. Mariusz Kleszczewski – były Wicemarszałek Województwa Śląskiego oraz p. Aleksandra Gajewska-Przydryga – były Wicemarszałek Województwa Śląskiego.

Wniosek nr 5

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w zakresie wygaszania należności z tytułu udzielonych pożyczek w wyniku wykonania umowy ustanowienia zastawu rejestrowego, mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. z 2009 r. Nr 67, poz. 569 z późn. zm.) oraz art. 247 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.), a także art. 68 oraz 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie sprzedaży nieruchomości:

- W umowie sprzedaży z dnia 22 grudnia 2010 r. nieruchomości położonej w Częstochowie przy ul. Kilińskiego 166, zabudowanej budynkiem przychodni stomatologicznej, zawarto inne postanowienia niż w ogłoszeniu o przetargu ograniczonym oraz w protokole z przetargu ograniczonego na sprzedaż tej nieruchomości. Postanowienia te dotyczyły zobowiązania niepieniężnego nabywcy nieruchomości, którego realizację zabezpieczono*

karą umowną przewidzianą w ogłoszeniu o przetargu i umowie sprzedaży. Umowę sprzedaży zawarto w dniu 22 grudnia 2010 r.

Było to niezgodne z art. 70¹ § 4 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.) a także z § 10 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. Nr 207, poz. 2108 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 70¹ § 4 ustawy Kodeks cywilny, organizator od chwili udostępnienia warunków jest obowiązany postępować zgodnie z postanowieniami ogłoszenia, a także warunków aukcji albo przetargu. Zgodnie z § 10 pkt 4 ww. rozporządzenia Rady Ministrów (Dz. U. Nr 207, poz. 2108 z późn. zm.), protokół z przetargu stanowi podstawę zawarcia aktu notarialnego.

W ogłoszeniu o przetargu oraz w protokole z przetargu ustalono, że w umowie sprzedaży nieruchomości znajdą się postanowienia dodatkowe:

- zobowiązanie kupującego, że w okresie 5 lat od dnia zawarcia umowy sprzedaży cała nieruchomość będzie nieprzerwanie wykorzystywana dla prowadzenia działalności, polegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia stomatologicznego,
- zobowiązanie nabywcy do zapłaty na rzecz Województwa Śląskiego sumy pieniężnej równej 10% ceny sprzedaży tytułem kary umowne, w wypadku jeśli w okresie 5 lat od dnia zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości w całości lub w części przestanie być wykorzystywana dla prowadzenia działalności, polegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia stomatologicznego.

W umowie ustalono, że przerwy w wykorzystywaniu nieruchomości lub jej części dla prowadzenia działalności, polegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia stomatologicznego, spowodowane wykonywaniem prac adaptacyjnych, w szczególności remontów, prowadzących bezpośrednio do dostosowania nieruchomości lub jej części do wykonywania działalności, polegającej na udzielaniu wspomnianych świadczeń, nie będą uznawane jako zaprzestanie wykonywania tej działalności.

Z ustaleń kontroli wynika, że od dnia 23 lutego 2012 r. do dnia zakończenia kontroli w budynku nie było prowadzone leczenie stomatologiczne w związku z prowadzonymi tam robotami budowlanymi.

Ponadto w umowie ustalono, że w związku z zajęciem nieruchomości przez dzierżawcę oraz brakiem możliwości przystosowania do celów leczenia stomatologicznego pomieszczeń, które nie są obecnie objęte dzierżawą, zobowiązanie do zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych dotyczy wydzierżawionej powierzchni budynku, na którym realizowane są funkcje leczenia stomatologicznego. Różnica między powierzchnią użytkową budynku, będącego przedmiotem sprzedaży, a powierzchnią, będącą przedmiotem dzierżawy wynosiła 243,30 m³.

Umowę sprzedaży zawarli w imieniu Województwa Śląskiego: p. Aleksandra Banasiak – były Członek Zarządu Województwa Śląskiego oraz były Zastępca Dyrektora Wydziału Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami.

Zadania w zakresie zbywania nieruchomości należały do pracowników Wydziału Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami.

Wniosek nr 6

Wzmocnić działania zapewniające wprowadzanie do treści umów sprzedaży nieruchomości zapisów zgodnych z postanowieniami ogłoszenia o przetargu oraz ustaleniami zawartymi w protokołach z przetargów, stosownie do art. 70¹ § 4 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r., poz. 121) oraz § 10 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie

nieruchomości (Dz. U. Nr 207, poz. 2108 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie wynagrodzeń:

- *W latach 2010 - 2013 pracownikom samorządowym Województwa Śląskiego zatrudnianym na podstawie wyboru oraz powołania, dla których nie stosuje się postanowień regulaminu wynagradzania oraz pracownikom zatrudnianym na stanowisku Sekretarza Województwa w ww. okresie, dla których ma zastosowanie przyjęty w jednostce regulamin wynagradzania, przyznawano dodatki specjalne na czas nieokreślony oraz z pominięciem wskazania okoliczności, stanowiących o zwiększeniu obowiązków służbowych lub powierzeniu dodatkowych zadań a uzasadniających przyznanie tychże dodatków.*

Zgodnie z art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm.) pracownikowi samorządowemu z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań może zostać przyznany dodatek specjalny. W myśl postanowień § 6 rozdziału 2 regulaminu zatrudniania, wynagradzania i awansowania oraz nagradzania pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach, niemającego zastosowania dla pracowników zatrudnionych na podstawie wyboru, mianowania, wprowadzonego zarządzeniem nr 00078/09 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 15 maja 2009 r., zmiennymi składnikami wynagrodzenia jest. m.in. dodatek specjalny przyznawany pracownikom zatrudnionym na stanowiskach urzędniczych i kierowniczych urzędniczych z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań.

Z powyższego wynika, że dodatek specjalny przybiera charakter periodyczny, tymczasowy i winien być przyznawany pracownikowi samorządowemu na podstawie ocenianych kryteriów, w tym m.in. rodzaju pracy, kwalifikacji, ilości i jakości świadczonej pracy, jednakże muszą być one uzasadnione.

- *W latach 2010 - 2013 w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego stosowano zasadę polegającą na braku naliczania i wypłaty dodatków za wieloletnią pracę, czyli tzw. dodatków stażowych należnych za pierwszy miesiąc zatrudnienia nowo przyjmowanych pracowników, bez względu na podstawę zatrudnienia, którzy na moment zatrudnienia w jednostce posiadali udokumentowanie na okoliczność wcześniejszego nabycia prawa do otrzymania przedmiotowego dodatku.*

Zgodnie z art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm.), pracownikom samorządowym przysługuje dodatek za wieloletnią pracę. Z kolei na podstawie § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. Nr 50, poz. 398 z późn. zm.), dodatek za wieloletnią pracę jest wypłacany w terminie wypłaty wynagrodzenia:

1) począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym pracownik nabył prawo do dodatku lub wyższej stawki dodatku, jeżeli nabycie prawa nastąpiło w ciągu miesiąca,

2) za dany miesiąc, jeżeli nabycie prawa do dodatku lub wyższej stawki dodatku nastąpiło pierwszego dnia miesiąca.

Z powyższego wynika, iż przy zmianie pracy pracownik uprawniony do dodatku stażowego zachowuje to prawo u nowego pracodawcy. Jednak nie nabywa tego prawa z dniem

zatrudnienia, ale po spełnieniu przesłanek ustawowych, tj. po przepracowaniu określonego czasu. Rozpoczynając pracę w nowej jednostce, w przypadku gdy pracownik jest już uprawniony do dodatku stażowego wyliczanego na podstawie ustawy o pracownikach samorządowych i rozporządzenia płacowego, dodatek ten powinien być wypłacony w dniu wypłaty wynagrodzenia.

Zgodnie z zestawieniem sporządzonym przez pracowników Wydziału Organizacyjnego i Kadr w okresie objętym kontrolą, tj. za lata 2010 - 2013 powyższa zasada naliczania dodatku stażowego miała zastosowanie w stosunku do 64 pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz 8 członków Zarządu Województwa, posiadających na dzień zatrudnienia prawo do dodatku stażowego. Łączna wysokość należnego dodatku stażowego stanowiła kwotę 17.097,43 zł. Powyższe miało również wpływ na zaniżenie wysokości dodatkowego wynagrodzenia rocznego w stosunku do pracowników spełniających przesłanki o jego przyznaniu, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. Nr 160, poz. 1080 z późn. zm.). Łączna wysokość zaniżonego dodatkowego wynagrodzenia rocznego za ww. okres stanowiła kwotę 871,12 zł.

Kierowanie oraz organizacja pracy Wydziału Organizacyjnego i Kadr zgodnie z obowiązującymi przepisami, wytycznymi i poleceniami Marszałka Województwa Śląskiego należało do obowiązków p.o. Dyrektora Wydziału Organizacyjnego i Kadr pełniącego ww. funkcję od dnia 14 listopada 2013 r., a poprzednio do Dyrektora Wydziału Organizacyjnego i Kadr – aktualnie Sekretarza Województwa Śląskiego, sprawującego obecnie, zgodnie z obowiązującym regulaminem organizacyjnym, nadzór nad ww. wydziałem.

Wniosek nr 7

Rozważyć możliwość podjęcia działań w celu dostosowania warunków wynagradzania do art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm.).

Wniosek nr 8

Podjąć działania w celu ponownego wyliczenia i wypłaty należnej kwoty dodatków stażowych, mając na uwadze art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm.) oraz § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1050) oraz należnego dodatkowego wynagrodzenia rocznego, mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 1144).

W zakresie zawierania porozumień oraz udzielania dotacji:

- W zawartym w dniu 2 czerwca 2010 r. porozumieniu nr 66/KT/2010 w sprawie powierzenia Gminie Zebrzydowice prowadzenia zadania pn. „Budowa chodnika – utwardzonego pobocza w ciągu drogi wojewódzkiej nr 937 w Kończycach Małych” oraz udzielenia dotacji na to zadanie nie określono terminu wykorzystania dotacji.*

Było to niezgodne z art. 250 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), zgodnie z którym zarząd jednostki samorządu terytorialnego, udzielając dotacji celowej, w tym jednostce sektora finansów publicznych, w przypadku gdy odrębne przepisy lub umowa międzynarodowa nie określają

trybu i zasad udzielania lub rozliczania tej dotacji, zawiera umowę, która określa w szczególności termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego.

Udzielona dotacja wynosiła 1.435.259,00 zł. Porozumienie zawarto pierwotnie na okres do 31 grudnia 2010 r., a następnie termin ten przedłużono do 31 sierpnia 2011 r.

W związku z brakiem określenia w umowie dotacji terminu jej wykorzystania, w rozliczeniu dotacji uwzględniono wydatki dokonane po upływie terminu rozliczenia dotacji. Dotyczyło to zapłaty dwóch faktur za roboty budowlane związane z realizacją zadania objętego porozumieniem o łącznej wartości 416.002,53 zł.

Zgodnie z art. 251 ust. 4 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, wykorzystanie dotacji następuje w szczególności przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona.

Przygotowanie porozumień w sprawach dotyczących współfinansowania i realizacji inwestycji, remontów na drogach wojewódzkich przez jednostki samorządu terytorialnego oraz nadzorowanie ich realizacji należało do zakresu działania Wydziału Komunikacji i Transportu.

Porozumienie nr 66/KT/2010 podpisali jako reprezentanci Województwa Śląskiego: p. Zbigniew Zaborowski – były Wicemarszałek Województwa Śląskiego i p. Piotr Spyra – były Członek Zarządu Województwa Śląskiego.

W pozostałych porozumieniach objętych kontrolą, zawartych w latach 2011 - 2013, określono terminy wykorzystania dotacji.

- W dniu 23 sierpnia 2012 r. zawarto porozumienie z Miastem Rydułtowy w sprawie powierzenia zadania pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 935 na odcinku od ul. Czernickiej do ul. Ładnej w Rydułtowach – etap II”. Na podstawie ww. porozumienia nr 88/KT/2012 Województwo Śląskie zobowiązało się do przekazania z budżetu województwa dotacji dla Miasta Rydułtowy w kwocie 3.440.000 zł, pomimo że kwota ta była wyższa niż wartość zaplanowanych wydatków na to zadanie w budżecie Województwa Śląskiego, po uwzględnieniu zaciągniętych zobowiązań obciążających plan wydatków.

W związku z powyższym naruszono art. 46 ust. 1 i art. 261 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.). Zgodnie z art. 46 ust. 1 jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki i opłaty obligatoryjne oraz płatności wynikające z zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich, z zastrzeżeniem art. 136 ust. 4 i art. 153. W myśl art. 261 tej ustawy kierownik samorządowej jednostki budżetowej może, w celu realizacji zadań, zaciągać zobowiązania pieniężne do wysokości kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym jednostki.

Według stanu na 23 sierpnia 2012 r. wydatki zaplanowane w budżecie Województwa Śląskiego w rozdziale 60013 „Drogi publiczne wojewódzkie” § 6610 „Dotacje celowe otrzymane z gminy na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego” wynosiły 12.425.508 zł, a zaciągnięte do tego dnia zobowiązania wynosiły 9.552.479,16 zł. Limit planowanych wydatków, nieobjętych zaangażowaniem, wynosił więc 2.873.028,84 zł. Zobowiązanie wynikające z ww. porozumienia przekraczało ten limit o 566.971,16 zł.

Porozumienie w imieniu Województwa Śląskiego podpisali: p. Adam Matusiewicz – były Marszałek Województwa Śląskiego oraz p. Aleksandra Gajewska-Przydryga – były Wicemarszałek Województwa Śląskiego.

Pomimo braku pełnego zabezpieczenia w planie finansowym zobowiązania, na ww. porozumieniu została w dniu 23 sierpnia 2012 r. złożona kontrasygnata Skarbnika Województwa Śląskiego. Powyższe wskazuje na nieprawidłowe dokonanie kontroli wstępnej, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.). Zgodnie z art. 54 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych złożenie podpisu przez głównego księgowego na dokumencie, obok podpisu pracownika właściwego rzeczowo, oznacza, że zobowiązania wynikające z operacji mieszczą się w planie finansowym jednostki. Natomiast zgodnie z art. 54 ust. 8 tej ustawy, przepisy dotyczące głównego księgowego stosuje się odpowiednio skarbnika (głównego księgowego budżetu jednostki samorządu terytorialnego).

Z wyjaśnień złożonych w trakcie kontroli przez p. Elżbietę Stolorz-Krzysz – Skarbnika Województwa Śląskiego, która dokonała kontrasygnaty ww. porozumienia wynika, że składając kontrasygnatę potwierdziła, że Województwo Śląskie posiada środki finansowe na zabezpieczenie swojego udziału finansowego, tj. 2.752.000,00 zł, a równocześnie kontrasygnowane zostały umowy o udzieleniu Województwu Śląskiemu pomocy finansowej na realizację tego zadania z jednostkami samorządu terytorialnego zawarte w celu sfinansowania pozostałych kosztów zadania.

Umowy w sprawie pomocy finansowej dla Województwa Śląskiego kontrasygnowane przez Skarbnika 23 sierpnia 2012 r. zostały zawarte w dniach 23 sierpnia 2012 r. i 1 października 2012 r.

Wniosek nr 9

Wzmocnić nadzór nad pracownikami wykonującymi zadania w zakresie kontroli wstępnej operacji gospodarczych dotyczących zaciągania zobowiązań, w celu zapewnienia dokonywania tej kontroli zgodnie z art. 54 ust. 1 pkt 3, w związku z art. 46 ust. 1 i art. 261 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- W latach 2011 - 2013 w sprawozdaniach jednostkowych Urzędu Marszałkowskiego Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego nie wykazywano danych w zakresie dochodów budżetowych Województwa Śląskiego realizowanych przez Urząd Marszałkowski jako organ, w tym: dochodów z tytułu udziałów Województwa Śląskiego w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, dotacji celowych i subwencji. Dane w tym zakresie wykazywano natomiast w sprawozdaniach zbiorczych Rb-27S Województwa Śląskiego.

Było to niezgodne z § 2 ust. 1 załącznika nr 39 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego” do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103) oraz § 6 ust. 1 pkt 1 i 3 ww. rozporządzenia.

W myśl wskazanych przepisów, jednostka samorządu terytorialnego sporządza sprawozdanie jednostkowe z następujących dochodów budżetowych:

- 1) z tytułu podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego - zgodnie z § 3 ust. 1 - oraz pobieranych przez urzędy skarbowe na rzecz jednostek samorządu terytorialnego, stosując odpowiednio przepis § 10 ust. 4 załącznika nr 37 do rozporządzenia;

- 2) *dochodów jednostki budżetowej - zgodnie z § 3 ust. 2;*
- 3) *udziałów jednostki samorządu terytorialnego we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, przekazanych z centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego;*
- 4) *dotacji celowych i subwencji ogólnej otrzymanych z budżetu państwa;*
- 5) *dotacji celowych z państwowych funduszy celowych oraz dotacji celowych na zadania realizowane przez jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie porozumień pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.*

Ponadto, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 i 3 ww. rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej sprawozdania jednostkowe są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych na podstawie ksiąg rachunkowych; zbiorcze w szczególowości sprawozdań jednostkowych są sporządzane przez zarządy jednostek samorządu terytorialnego na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek im podległych oraz sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego, jako jednostki budżetowej i jako organu.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu Marszałkowskiego, zadania w zakresie sporządzania sprawozdań budżetowych, w tym miesięcznych, kwartalnych i rocznych z wykonania dochodów, należały do zakresu działania Wydziału Finansowego – Referatu ds. księgowości budżetu i sprawozdawczości, natomiast sporządzanie sprawozdań budżetowych dotyczących urzędu, w tym miesięcznych, kwartalnych i rocznych z wykonania dochodów, należało do zakresu działania Wydziału Księgowości – Referatu księgowości Urzędu.

Sprawozdania jednostkowe Rb-27S były sporządzone przez pracowników Wydziału Księgowości w zakresie danych ujętych na kontach Urzędu Marszałkowskiego, jako jednostki. Sprawozdania te były zatwierdzane przez Marszałka Województwa oraz przez Dyrektora Wydziału Księgowości - Główny Księgowy Urzędu Marszałkowskiego. Natomiast pracownicy Wydziału Finansowego sporządzali wydruki projektów sprawozdań w zakresie pozostałych dochodów budżetowych Województwa Śląskiego ujmowanych na kontach księgowych Urzędu Marszałkowskiego, jako organu, w tym: dochodów z tytułu udziałów Województwa Śląskiego w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, dotacji celowych i subwencji. Projekty te nie zostały jednak zatwierdzone przez upoważnione osoby, tj. brak na nich podpisów głównego księgowego i kierownika jednostki.

Dochody wykonane wykazane w tych niezatwierdzonych sprawozdaniach wynosiły: za 2011 r. – 1.298.882.576,95 zł, za 2012 r. – 1.301.504.949,84 zł, za I półrocze 2013 r. – 646.833.540,31 zł.

Z ustaleń kontroli wynika, że sprawozdanie zbiorcze Rb-27S za 2013 rok, sporządzone w trakcie kontroli, zostało sporządzone jako suma jednostkowych sprawozdań jednostek budżetowych oraz sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego, jako jednostki budżetowej i jako organu i zatwierdzone przez upoważnione osoby.

- W latach 2011, 2012, 2013 w jednostkowych sprawozdaniach Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji ujmowano jedynie dane dotyczące jednostki budżetowej – Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, natomiast nie ujmowano danych dotyczących organu – Województwa Śląskiego, w części dotyczącej kredytów i pożyczek. Dane te ujmowano w sprawozdaniu zbiorczym.*

Powyższe stało w sprzeczności z postanowieniami § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych

(Dz. U. Nr 43, poz. 247.). W myśl wskazanych przepisów sprawozdanie jednostkowe - sporządzane jest przez kierownika jednostki sporządzającej na podstawie ksiąg rachunkowych lub ewidencji księgowej danej jednostki oraz innych dokumentów dotyczących tej jednostki, sprawozdanie zbiorcze, z kolei sporządzane jest przez jednostki, które są organem założycielskim lub nadzorującym dla jednostek posiadających osobowość prawną, na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek danego rodzaju. Przy czym, w przypadku jednostki samorządu terytorialnego własne sprawozdanie jednostkowe obejmuje swym zakresem urząd będący jednostką budżetową, jak i jej organ.

W dniu 18 lutego 2014 r. sporządzono jednostkowe sprawozdanie Rb-Z wg stanu na koniec IV kwartału 2013 roku obejmujące swoim zakresem zarówno urząd będący jednostką budżetową, jak i jej organ.

Sporządzanie kwartalnych, rocznych sprawozdań Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń należało do zakresu czynności Starszego Specjalisty w Wydziale Finansowym. Nadzór w tym zakresie sprawował Dyrektor tego wydziału, pełniący funkcję Zastępcy Skarbnika Województwa.

Wniosek nr 10

Podjąć działania w celu zapewnienia prawidłowego sporządzania sprawozdań Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego oraz Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119), § 2 ust. 1 załącznika nr 39 „Instrukcja sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego” do ww. rozporządzenia oraz § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 oraz § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *W latach 2012 - 2013 wartość udzielonego w 2012 r. poręczenia w wysokości 6.920.423,30 zł, zmienionego w 2013 r. aneksem, nieprawidłowo ujęto w pozabilansowej ewidencji prowadzonej do poręczeń, a następnie wykazano w kwartalnych sprawozdaniach Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji w wierszu F1 i F3 wg stanu na koniec III i IV kwartału 2012 r. oraz w wierszu F1 na koniec IV kwartału 2013 r.*

Powyższe naruszyło postanowienia § 4 ust. 1 pkt 1 i 3, § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247 z późn. zm.), § 4 ust. 2 pkt 1 i pkt 3 załącznika nr 9 do ww. rozporządzenia oraz było niezgodne z postanowieniami umowy poręczenia Nr 3716/ZD/2012 z dnia 26 lipca 2012 r., zmienionej aneksem nr 1 z dnia 29 marca 2013 r., zawartej pomiędzy Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie a Województwem Śląskim.

Zgodnie z ww. umową, Województwo Śląskie poręczyło spłatę pożyczki zaciągniętej przez Uzdrawisko Goczałkowice Zdrój Wojewódzki Ośrodek Reumatologiczno-Rehabilitacyjny do wysokości 6.920.423,30 zł, co obejmowało kapitał w wysokości 5.400.720,00 zł oraz

odsetki w wysokości 1.519.703,30 zł. Aneks nr 1 z dnia 29 marca 2013 r. zmniejszono kwotę udzielonego poręczenia do wysokości 4.352.861,16 zł, w tym kwota kapitału wynosiła 3.664.560,00 zł.

W ewidencji pozabilansowej do konta 994 „Poręczenia i gwarancje” powyższe poręczenie ujęto w wysokościach przypadających do spłaty na poszczególne lata, tj. w 2012 r. w kwocie 296.499,52 zł, w 2013 r. w kwocie 733.772,86 zł.

Zgodnie z zakładowym planem kont dla budżetu Województwa Śląskiego wprowadzonym zarządzeniem Nr 00064/2012 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 1 sierpnia 2012 r. konto 994 służy do pozabilansowej ewidencji poręczeń udzielanych przez Województwo, na stronie Ma konta 994 ujmuje się naliczoną kwotę poręczeń dla kontrahenta, natomiast na stronie Wn konta 994 wykazuje się spłaty rat poręczonych pożyczek z pozostałymi kontrahentami.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji pozabilansowej konta 994 „Poręczenia i gwarancje” wykonywał starszy specjalista w Referacie ds. Księgowości Budżetu i Sprawozdawczości Wydziału Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawował Dyrektor tego Wydziału.

Sprawozdanie zbiorcze Rb-Z za III kwartał 2012 r. podpisali: p. Adam Matusiewicz – były Marszałek Województwa Śląskiego oraz p. Elżbieta Stolorz-Krzysz – Skarbnik Województwa Śląskiego.

Sprawozdanie zbiorcze Rb-Z za IV kwartał 2012 r. podpisali: p. Mirosław Sekuła – Marszałek Województwa Śląskiego oraz p. Elżbieta Stolorz-Krzysz – Skarbnik Województwa Śląskiego.

Sprawozdanie zbiorcze Rb-Z za IV kwartał 2013 r. podpisali: p. Mariusz Kleszczewski – Wicemarszałek Województwa Śląskiego oraz p. Elżbieta Stolorz-Krzysz – Skarbnik Województwa Śląskiego.

Wniosek nr 11

Ująć w ewidencji pozabilansowej do konta 994 „Poręczenia i gwarancje” prawidłową wartość udzielonego w dniu 26 lipca 2012 r. poręczenia zmienionego aneksem z dnia 29 marca 2013 r., a następnie dokonać korekty sprawozdania Rb-Z za IV kwartał 2013 r. w powyższym zakresie, stosownie do postanowień § 4 ust. 1 pkt 1 i pkt 3, § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247 z późn. zm.), § 4 ust. 2 pkt 1 i pkt 3 załącznika nr 9 do ww. rozporządzenia oraz zarządzenia Nr 00064/2012 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 1 sierpnia 2012 r. w sprawie ustalenia zakładowego planu kont dla budżetu Województwa Śląskiego oraz dla Urzędu Marszałkowskiego.

- W polityce rachunkowości w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego nieprawidłowo ustalono zasady ujmowania odsetek od zaciągniętych przez Województwo Śląskie kredytów.

W § 12 zarządzenia Nr 000186/2011 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 30 grudnia 2011 r. zapisano: odsetki od zaciągniętych kredytów na dzień bilansowy nalicza się od kwoty, która przypada do spłaty w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego, w sposób i w wysokości ustalonej w umowie o kredyt dla ostatniego kwartału poprzedzającego dzień bilansowy.

Natomiast zgodnie z § 1 zarządzenia Nr 00102/2012 z dnia 21 grudnia 2012 r., odsetki od zaciągniętych kredytów ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału, w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału. Na dzień bilansowy odsetki od zaciągniętych kredytów, których I termin płatności przypada po dniu bilansowym, ujmuje się w wysokości odsetek należnych na dzień bilansowy w sposób i w wysokości ustalonej w umowie o kredyt dla pierwszego okresu obrachunkowego.

Skutkiem powyższego nieprawidłowo ujęto w latach 2011 - 2013 w ewidencji księgowej do kont: 134 „Kredyty bankowe” i 909 „Rozliczenia międzyokresowe” odsetki od kredytów zaciągniętych przez Województwo Śląskie.

W ewidencji księgowej organu w 2011 r. ujęto odsetki od zaciągniętych kredytów w wysokości przypadającej do spłaty w 2012 r.

Natomiast w ewidencji księgowej organu za 2012 r. i 2013 r. ujęto wartość odsetek od kredytów zaciągniętych odpowiednio w 2012 r. i w 2013 r. w wysokości przypadającej do spłaty w 2013 r. i w 2014 r. Nie uwzględniano odsetek od kredytów zaciągniętych w latach poprzednich od 2009 r.

Powyższe było niezgodne z zasadami funkcjonowania tych kont, określonymi w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm. a następnie Dz. U. z 2013 r. poz. 289).

Ponadto ustalono, że odsetki od zaciągniętych kredytów ujmowano na kontach 134 „Kredyty bankowe” w korespondencji z kontem 909 „Rozliczenia międzyokresowe” w kwocie zbiorczej dotyczącej wszystkich zaciągniętych kredytów, na jednym wspólnym koncie analitycznym do konta 134.99-01 „Odsetki od kredytów - zobowiązania krótkoterminowe”.

Zgodnie z powyższymi przepisami, ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 134 powinna umożliwić ustalenie stanu zadłużenia według umów kredytowych, natomiast ewidencja szczegółowa do konta 909 powinna umożliwiać ustalenie stanu rozliczeń międzyokresowych według ich tytułów.

Ustalenie w formie pisemnej i aktualizacja dokumentacji opisującej w języku polskim przyjęte zasady (politykę) rachunkowości należą do zadań kierownika jednostki w myśl art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.).

Zadania w zakresie przygotowania przepisów dotyczących polityki rachunkowości należały do Głównego Księgowego Urzędu Marszałkowskiego, Dyrektora Wydziału Księgowości.

Zadania w zakresie prowadzenia księgowości organu w zakresie ewidencji odsetek od zaciągniętych kredytów wykonywali pracownicy Wydziału Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawował Dyrektor tego Wydziału.

Wniosek nr 12

Dokonać zmian w polityce rachunkowości Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego poprzez ustalenie zasad ujmowania odsetek od zaciągniętych kredytów, stosownie do opisu funkcjonowania kont: 134 i 909 określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont

dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289), obliczyć i zaewidencjonować odsetki z powyższych tytułów oraz zaprowadzić prawidłową ewidencję w tym zakresie, stosownie do zasad funkcjonowania tych kont, mając na uwadze art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.).

W zakresie wykonania zadań realizowanych poza budżetem własnym województwa:

- *Do dnia zakończenia kontroli nie podjęto dostatecznych działań celem ustalenia opłat przez wszystkie podmioty korzystające ze środowiska na terenie Województwa Śląskiego. Jak wynika z danych wykazanych w Roczniku Statystycznym Województwa Śląskiego 2013 r. Urzędu Statystycznego w Katowicach, na dzień 31 grudnia 2012 r. w rejestrze REGON było zarejestrowanych 453.496 podmiotów. W systemie rejestrującym opłaty za korzystanie ze środowiska na dzień 31 grudnia 2012 r. figurowało 21 118 aktywnych podmiotów, na dzień 26 lutego 2014 r. liczba ta wzrosła o 2917 podmiotów.*

Zgodnie z art. 286 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm., a poprzednio Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym do końca 2012 r., podmiot korzystający ze środowiska w terminie miesiąca po upływie każdego półrocza przedkłada marszałkowi województwa wykaz zawierający informacje o zakresie korzystania ze środowiska. Z kolei stosownie do art. 288 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, jeżeli podmiot korzystający ze środowiska nie przedłożył wykazu zawierającego informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat, marszałek województwa wymierza opłatę, w drodze decyzji, na podstawie własnych ustaleń lub wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym obowiązującym w Urzędzie Marszałkowskim (tekst jednolity przyjęty uchwałą nr 2953/303/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 30 grudnia 2013 r.), do zadań Referatu ds. opłat i środowiskowych baz danych należy m. in. wyszukiwanie nowych podmiotów niewywiązujących się z obowiązku składania informacji o zakresie korzystania ze środowiska, opłaty produktowej i zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów oraz podmiotów wprowadzających na rynek baterie i akumulatory.

Zgodnie z art. 286a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm., a poprzednio Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), wojewódzki inspektor ochrony środowiska, na podstawie m. in. wykazów, zawierający informacje o zakresie korzystania ze środowiska, o których mowa w art. 286 ust. 1 ww. ustawy, prowadzi wojewódzką bazę informacji o korzystaniu ze środowiska w zakresie wskazanym w art. 287 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz sporządza raport wojewódzki i przekazuje go, za pośrednictwem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, ministrowi właściwemu do spraw środowiska.

Dane oraz opłaty z wykazów zawierających informacje o zakresie korzystania ze środowiska są weryfikowane przez pracowników Referatu ds. weryfikacji opłat środowiskowych Wydziału Ochrony Środowiska. Nadzór w powyższym zakresie sprawuje Kierownik tego referatu.

Proces weryfikacji obejmuje rejestrację wykazu, sprawdzenie poprawności deklarowanych danych oraz wprowadzenie ich do programu Wojewódzki Bank Zanieczyszczeń Środowiska.

Wniosek nr 13

Podjąć działania mające na celu ustalenie opłat przez wszystkie podmioty korzystające ze środowiska na terenie Województwa Śląskiego, stosownie do art. 286 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1113 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

P R E Z E S
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach

Daniel Kołodziej

